

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 22. november 2021
Kontor: Straffuldbyrdelseskontor-
ret
Sagsbeh: Christian Meyer Nielsen
Sagsnr.: 2021-0030-6797
Dok.: 2223859

Besvarelse af spørgsmål nr. 115 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 115 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. oktober 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rosa Lund (EL).

Nick Hækkerup

/

Anders Lotterup

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 115 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren oplyse, om Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (og tidligere -kommission) i sin praksis vedrørende EMRK artikel 3 om forebyggelse af tortur og anden umenneskelig eller nedværdigende behandling og straf har haft anledning til at forholde sig til brug af ”ankeljern” med lænke, og hvad domstolen/kommissionen i givet fald har udtalt herom, idet der henvises til ministerens udkast til lovforslag om ændring af bl.a. straffuldbyrdelesloven (Opfølgning på initiativer i handlingsplanen til imødegåelse af udfordringerne med fangeflugter og delegation af afgørelseskompetence i sager om udgang for personer anbragt i hospital eller institution ved dom)?”

Svar:

Det følger af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 3, at ingen må underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller vanærende behandling eller straf.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (Domstolen) har flere gange i sin praksis vedrørende EMRK artikel 3 haft anledning til at forholde sig til spørgsmålet om brug af ankeljern, ankelkæder og lignende sikringsmidler. Det bemærkes dog, at Domstolen i sin praksis navnlig har forholdt sig til spørgsmålet om brug af sådanne sikringsmidler i sammenhæng med andre sikkerhedsforanstaltninger.

Der kan bl.a. henvises til Domstolens dom af 13. november 2018 i sagen *A.T. mod Estland* (23183/15), som omhandlede en afsoner, der ved transporter til og fra samt under hospitalsbesøg var iført håndjern og fodlænker (”ankle cuffs”), ligesom afsoneren alt efter karakteren af hospitalsbesøget skulle ledsages af 3-6 betjente. Domstolen fandt, at der ikke var tale om en krænkelse af artikel 3, idet anvendelsen af disse sikkerhedsforanstaltninger ikke gik videre, end hvad der med rimelighed kunne anses for nødvendigt i det konkrete tilfælde, jf. præmis 67.

Der kan endvidere henvises til Domstolens dom af 17. april 2012 i sagen *Piechowicz mod Polen* (20071/07), som omhandlede en afsoner, der blev vurderet som ”farlig indsat”. Som følge heraf blev afsoneren indsat i en konstant overvåget celle, ligesom han var udsat for en række hyppige kontroller, herunder kropsvisitering. Når afsoneren befandt sig uden for sin celle var

han under tilsyn af to vagter, ligesom han bar sammenkædede lænker på hænder og fødder ("joined shackles"). Domstolen fandt, at der var tale om en krænkelse af artikel 3, idet de systematiske, indgribende og usædvanligt pinlige kontroller, som var blevet foretaget over for afsoneren, gik ud over, hvad der var nødvendigt for at opretholde sikkerheden i fængslet. Det bemærkes, at Domstolen bl.a. udtalte, at brug af lænker på hænder og fødder over for afsonere skal begrænses til særligt begrundede tilfælde. Rutinemæssig brug af lænker på hænder og fødder, hver gang en afsoner er uden for sin celle, vil således udgøre en krænkelse af artikel 3, jf. Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere, 5. udgave (2020), side 322.

Brug af ankeljern og lignende over for en frihedsberøvet rejser således som udgangspunkt ikke spørgsmål i forhold til EMRK artikel 3, så længe magt-anvendelsen ikke går ud over, hvad der med rimelighed kan anses for nødvendigt efter de konkrete omstændigheder. Det tillægges i praksis betydning, om der er grund til at antage, at vedkommende f.eks. vil forsøge at undvige eller forårsage personskade på sig selv eller andre, forårsage tings-skade eller foretage bevisødelæggelse, jf. Jon Fridrik Kjølbro, a.st., side 303.